

شاید بعد از «بودن» یا «نبودن» بزرگترین مسئله «درست بودن» یا «درست نبودن» باشه!^۱

در مورد این کتاب که تکلیف روشنه و اصلاً مسئله پیچیده و سختی نیست. این جا به معیار و خط کش داریم به اسم کتاب درسی. درست و نادرستی عبارت‌ها در کنکور سراسری رو کتاب درسی مشخص می‌کنه. پس این که هیچی!

اما در زندگی و دنیای واقعی تشخیص درستی و نادرستی به این آسونیا نیست! تاریخ بشر پُره از «نادرست»هایی که «درست» پنداشته شد و بشر با پافشاری به اون «نادرست» چه غلط‌هایی که نکرد و چه شکرهایی که نخورد! به نمونه‌اش بلایی که سر گالیله آوردن! (حتماً بعد از کنکور تون کتاب زندگی گالیله نوشته برتولت برشت رو بخونید).^۲

توی این مقدمه قرار نیست جواب چیزی رو بدیم. فقط قراره چراغ چندتا سوال رو تو ذهنمون روشن کنیم:

۱. آیا چیزی که الان فکر می‌کنیم درسته، واقعا درسته؟

۲. چطوری بفهمیم چی درسته و چی نادرسته؟

۳. در این پیچیدگی «درستی و نادرستی» چرا این قدر آسون قضاوت می‌کنیم؟

۴. و ۵. و ۶.

از این بحث نیمه‌فلسفی! که بگذریم باید تشکر کنم از مؤلف خستگی‌ناپذیر و کاردرست این کتاب سرکار خانم سیمین زاهدی! همچنین سپاس از سرپرست تألیف کتاب‌های درست و نادرست رشته انسانی خیلی سبز، خانم مریم طاهری و مسئول پروژه پرتلاش کتاب خانم مونا باجلان و بقیه دست‌اندرکاران و دوستانی که در شکل گرفتن این کتاب همراهمون بودن.

دمتون گرم که کتاب می‌خونید!

۱- یکی از معروف‌ترین و تأثیرگذارترین جمله‌ها در ادبیات جهان همین جمله در ابتدای پرده سوم نمایشنامه هملت اثر شکسپیره:

«بودن» یا «نبودن» مسئله این است.

۲- البته این کتاب به نمایشنامه و شاهکار ادبیه و با زندگی گالیله چندان مطابقت نداره. گالیله برشت پر از جمله‌ها و دیالوگ‌های جذابه. مثلاً این جمله که از زبان گالیله می‌گه: «من یک چیز به شما می‌گویم: آن کس که حقیقت را نمی‌داند، نادان است؛ اما کسی که حقیقت را می‌داند و آن را دروغ می‌نامد، تبهکار است.»

به نام او که برترین است

دوستان خوب و پرانرژی من، سلام!

خوش اومدید به دنیای هیجان‌انگیز یادگیری!

این کتاب قراره به شما کمک کنه تا با دقت و انگیزه بیشتر برای کنکور آماده بشید!

خب، بذارید روراست باشیم! کنکور شوخی نیست، ولی کی گفته نمی‌شه با یه ذره حال خوب و ابزار درست از پشش براومد؟ شما الان یکی از همون ابزارهای خفن رو توی دستتون دارید. این کتاب قراره مثل یه دوست باحال و کاربلد کنارتون باشه و کمکتون کنه تا توی این رقابت بزرگ، یه سر و گردن از بقیه بالاتر باشید.

ما تو این کتاب، سعی کردیم یه چیزی براتون طراحی کنیم که هم متفاوت باشه، هم خیلی مؤثر. خبری از تست‌های تکراری نیست! این‌جا پره از عبارات درست و نادرست که دقت شما رو حسابی بالا می‌بره، کلی جمله برای تشخیص کلمه درست، بررسی قیدها، عبارات علت و معلولی و حتی کیس استادی‌های جذاب که مغزتون رو به چالش می‌کشه طراحی شده.

همه این‌ها کنار هم جمع شدن تا شما نه‌تنها برای کنکور، بلکه برای هر آزمون بزرگ دیگه‌ای، آماده و حرفه‌ای بشید. چیزی که این کتاب رو خاص می‌کنه، اینه که هدفش فقط این نیست که شما مطالب رو حفظ کنید؛ بلکه می‌خواد یاد بگیرید چه‌طور باهوش‌تر فکر کنید، چه‌طور عمیق‌تر تحلیل کنید و چه‌طور تو موقعیت‌های حساس مثل کنکور، بهترین تصمیم رو بگیرید. چون توی کنکور فقط بلد بودن کافی نیست؛ وقتی یه قدم جلوتر از بقیه خواهید بود که بتونید فرق درست و نادرست رو تشخیص بدید، مخصوصاً که کنکور سال‌های اخیر پر از این مدل سؤالاته!

حالا چرا این کتاب؟ خوبه که بدونید، این کتاب یه چیز دیگه‌اس.

تو هر صفحه‌اش یه هدف مشخص داریم: بهتر کردن دقت و هوش تحلیلی شما. عبارت‌هایی که این‌جا می‌بینید، حاصل تلاش تیمی از متخصص‌ها و کاربلدهاست که کلی تجربه دارن و می‌دونن چه‌طور شما رو برای بهترین نتیجه آماده کنن. شما با خوندن این کتاب، دقیقاً روی همون چیزهایی کار می‌کنید که تو کنکور به دادتون می‌رسه.

در این میون یه تشکر ویژه هم واجبه. این کتاب نتیجه کار تیمی یه سری آدم درجه یک که شبانه‌روز زحمت کشیدن تا شما همچین منبعی رو داشته باشید. از مدیر تألیف، سرکار خانم مریم طاهری گرامی و دلسوز، خانم مونا باجلان عزیز، مؤلف، ویراستارها تا طراح‌های خوش‌ذوق و همه کسانی که تو این پروژه سهیم بودن. دمتون گرم، رفقا! بدون شما ممکن نبود این کتاب در این حد خاص و کاربردی بشه، واقعاً متشکریم! خب؛ حالا که این کتاب توی دستتونه، کمربندها رو ببندید و آماده بشید. ما می‌دونیم شما از اونایی هستید که وقتی تصمیم بگیرید، هیچ چیزی جلودارتون نیست. این کتاب هم قراره تو این مسیر مثل یه همراه وفادار کنارتون باشه.

یادتون باشه، موفقیت مثل چای داغه، آروم‌آروم می‌خوری و کیف می‌کنی. حالا بریم سراغ اولین جرعه این کتاب!

درس ۱

روان‌شناسی: تعریف و روش مورد مطالعه ۶

درس ۲

روان‌شناسی رشد ۱۳

درس ۳

احساس، توجه، ادراک ۲۲

درس ۴

حافظه و علل فراموشی ۲۸

درس ۵

تفکر (۱) حل مسئله ۳۴

درس ۶

تفکر (۲) تصمیم‌گیری ۴۰

درس ۷

انگیزه و نگرش ۴۶

درس ۸

روان‌شناسی سلامت ۵۳

پاسخ‌نامه تشریحی

..... ۶۰

درس دوم

روانشناسی رشد

عبارت‌های درست و نادرست

- ☐ ۱۵۴ «فراخای زندگی»، به معنای شناسایی و پیش‌بینی تغییرات در طول زندگی است.
- ☐ ۱۵۵ اگرچه روان‌شناسی از علوم تجربی است، ولی روان‌شناسی رشد، علم تجربی محسوب نمی‌شود؛ زیرا برخی از موضوعات مربوط به رشد مانند خود آرمانی را نمی‌توان از طریق مشاهده مستقیم بررسی کرد. **درس ۱ + درس ۲**
- ☐ ۱۵۶ روان‌شناسی رشد تغییرات انسان را در همه جنبه‌ها بررسی می‌کند. ولی در مورد حیوانات، فقط به جنبه جسمانی رشد می‌پردازد؛ چون حیوانات فاقد هیجانات و شناخت عالی هستند. **درس ۱ + درس ۲**
- ☐ ۱۵۷ بلندشدن قد به جنبه جسمانی، حل مسائل به جنبه شناختی، ابراز خشم به جنبه رفتاری، روابط با همسالان به جنبه اجتماعی و رعایت حقوق دیگران به جنبه اخلاقی رشد مربوط می‌شود.
- ☐ ۱۵۸ تغییرات خلق و خوی ناشی از ناتوانی در حل مسئله، به بُعد شناختی رشد مربوط می‌شود.
- ☐ ۱۵۹ زمانی که شباهت بین دو خواهر و برادری که دوقلوی ناهمسان هستند، بیشتر از دو خواهری باشد که دوقلوی همسان هستند، اهمیت نقش محیط مطرح می‌شود.
- ☐ ۱۶۰ عوامل وراثتی، ایجادکننده صفاتی هستند که از قبل در فرد نهفته است.
- ☐ ۱۶۱ خواهر و برادر دوقلویی که دارای ویژگی‌های بسیار شبیه، هم به لحاظ ظاهری و هم به لحاظ رفتاری هستند، دوقلوی همسان هستند.
- ☐ ۱۶۲ عوامل وراثتی، ایجادکننده صفاتی هستند که از ابتدای تولد همه آن‌ها نمایان است.
- ☐ ۱۶۳ آمادگی خاص نهفته که برای بروز یک توانایی در کودک لازم است، وابسته به عوامل زیستی و مستقل از عوامل محیطی است.
- ☐ ۱۶۴ این موضوع که می‌توانیم مشخص کنیم کودکان به طور میانگین در چه سنی به راه می‌افتند، به عامل رشدش مربوط است.
- ☐ ۱۶۵ ویژگی‌هایی که به طور مشترک در عموم افراد در سنین مشخصی بروز می‌کند، بیشتر به عامل رشدش مربوط می‌شود.
- ☐ ۱۶۶ متخصصان رشد معتقدند که در تعیین تغییرات رشدی نقش عوامل وراثتی از عوامل محیطی بیشتر است.
- ☐ ۱۶۷ یادگیری، تنها عامل محیطی مهم و تأثیرگذار بر تغییرات رشدی است که بیرون از فرد قرار دارد.
- ☐ ۱۶۸ این موضوع که همه کودکان در سن تقریباً یکسانی شروع به صحبت می‌کنند، به «عامل رشدش» و مهارت بیشتر در صحبت کردن و تعداد لغاتی که کودک می‌تواند بیان کند، به «عامل محیطی» مربوط می‌شود.
- ☐ ۱۶۹ تغییراتی که در مراحل مختلف رشد به وجود می‌آید هم تغییر در تعداد و کمیت آن‌ها و هم تغییر در ویژگی‌های کیفی و اساسی آن‌هاست.
- ☐ ۱۷۰ به دلیل چندجنبه‌ای بودن رشد، امکان مشخص کردن مراحل رشدی وجود ندارد.

- ☐ ۱۷۱ عمر انسان از بدو انعقاد نطفه، به سه دوره اصلی و هفت دوره فرعی تقسیم می‌شود.
- ☐ ۱۷۲ در تقسیم‌بندی مراحل رشد انسان از نظر روان‌شناسان، طول مجموع چهار دوره اول رشد انسان با طول مرحله پنجم مراحل رشد انسان برابر است.
- ☐ ۱۷۳ در تقسیم‌بندی مراحل رشد دوره جوانی طولانی‌تر از دوره میانسالی است.
- ☐ ۱۷۴ از نظر روان‌شناسان رشد، پایان دوره نوجوانی زمانی است که دوره بلوغ پایان یابد.
- ☐ ۱۷۵ دوره نوپایی، در دو مرحله از هفت مرحله فرعی از مراحل رشد انسان قرار دارد.
- ☐ ۱۷۶ مرحله اول از مراحل رشد از نظر اسلام، دو دوره از دوره‌های هفت‌گانه رشد از نظر روان‌شناسان را در بر می‌گیرد.
- ☐ ۱۷۷ مرحله دوم از مراحل رشد از نظر اسلام، تقریباً دوره کودکی دوم منطبق است.
- ☐ ۱۷۸ نداشتن رفتاری آمرانه با فرزندان و دخالت‌دادن آن‌ها در تصمیم‌گیری‌ها با سنین جوانی منطبق بوده و مورد تأکید پیامبر اسلام ﷺ است.
- ☐ ۱۷۹ از نظر پیامبر ﷺ، والدین باید در دوره طفولیت از حس تقلید کودک بهره ببرند و در مرحله کودکی اول در تأدیب کودکان بکوشند.
- ☐ ۱۸۰ رشد انسان از زمان تشکیل تخمک آغاز می‌شود.
- ☐ ۱۸۱ هر یک از سلول‌های جنسی پدر و مادر (اسپرم و تخمک) حاوی ۲۳ جفت کروموزوم هستند.
- ☐ ۱۸۲ عواملی چون سن مادر، استفاده از داروها و حالت‌های هیجانی مادر از عوامل وراثتی تأثیرگذار بر جنین هستند.
- ☐ ۱۸۳ در روان‌شناسی رشد، دوره سنی نوجوانی نسبت به سایر دوره‌های رشد اهمیت بیشتری دارد.
- ☐ ۱۸۴ وزن نوزادی که در زمان تولد ۳ کیلوگرم بوده است، در پایان یک‌سالگی به طور معمول باید به ۹ کیلو برسد.
- ☐ ۱۸۵ رشد موضوعاتی مانند افزایش وزن مغز و انجام حرکات درشت و ظریف به ابتدایی‌ترین و شاخص‌ترین جنبه رشد مربوط می‌شود.
- ☐ ۱۸۶ «نشستن با کمک» در محدوده سنی ۳ تا ۶ ماهگی در کودک بروز می‌کند.
- ☐ ۱۸۷ «بلندشدن از وضعیت نشسته» قبل از «ایستادن با کمک» در کودکان بروز می‌کند.
- ☐ ۱۸۸ توانایی برداشتن یک دانه گندم از روی زمین زودتر از بالا رفتن از پله‌ها در کودک ایجاد می‌شود.
- ☐ ۱۸۹ رشد توانایی‌های زبانی و تکلم‌کردن به دلیل نیاز به حرکت عضلات ریز زبان در حیطه رشد جسمانی - حرکتی محسوب می‌شود.
- ☐ ۱۹۰ اگر شیشه شیر کودکی را که به تازگی می‌تواند با تکیه به پشتی بنشیند، جلوی چشمانش پنهان کنیم و او به دنبال آن نگردد، نشان‌دهنده وجود مشکل در رشد شناختی کودک است.
- ☐ ۱۹۱ کودکان چهار - پنج ساله از بین دو لیوان شیر با حجم یکسان، آن‌که بلند و باریک است را انتخاب می‌کنند، در حالی که در سنین پایین‌تر یعنی دو تا سه سالگی لیوان پهن‌تر را ترجیح می‌دهند.
- ☐ ۱۹۲ هیجانات در کودکان در ابتدا وجود ندارد و سپس در طی زمان با دریافت واکنش دیگران کم‌کم ایجاد شده و بروز کرده و به انواع هیجان‌ها تعمیم می‌یابد.
- ☐ ۱۹۳ در ابتدای دوره کودکی هیجاناتی دیده می‌شود که تحت نظام پردازش‌های فردی نیست و غالباً به یک صورت پدیدار می‌شوند.
- ☐ ۱۹۴ احساس پشیمانی، سپاسگزاری و ترحم در جنبه اجتماعی رشد مطرح می‌شوند؛ چون در تعامل با دیگران بروز می‌کنند.
- ☐ ۱۹۵ در همه حیوانات هیجانات ساده وجود دارد؛ ولی هیجانات مرکب در برخی از حیوانات دیده می‌شود.

- ☐ ۱۹۶ ابتدایی ترین علامت رشد اجتماعی در کودکان حدوداً هم‌زمان با غلت زدن بروز می‌کند.
- ☐ ۱۹۷ به آغوش مادر پناه بردن و دوری کردن از افراد ناآشنا در نیمه اول دوره طفولیت بروز می‌کند.
- ☐ ۱۹۸ کودکان پیش‌دبستانی بیشتر به بازی‌های مشترک و در کنار یکدیگر علاقه نشان می‌دهند و در سنین بالاتر علاقه خاصی به بازی با هم‌جنسان پیدا می‌کنند.
- ☐ ۱۹۹ احترام گذاشتن به بزرگ‌ترها به جنبه اخلاقی رشد مربوط می‌شود؛ در حالی که کمک کردن به دیگران به جنبه اجتماعی رشد مربوط است.
- ☐ ۲۰۰ منظور از رشد درک اخلاقی دقیقاً همان شناخت قواعد و مقررات و اصول شرعی و عرفی است.
- ☐ ۲۰۱ کودکان در دوره کودکی اول، برای قضاوت کردن درباره اخلاقی بودن عمل دیگران به نتیجه عمل آن‌ها نگاه می‌کنند، نه به نیت فرد انجام‌دهنده.
- ☐ ۲۰۲ نوجوانی مرز دوره کودکی و دوره بزرگسالی است و آغاز و پایان آن صرفاً با محدوده سنی مشخص می‌شود.
- ☐ ۲۰۳ دلیل این که برخی از نوجوانان شروع نوجوانی را بحران می‌دانند عدم تناسب در اندام‌های جسمانی آنان است.
- ☐ ۲۰۴ رشد قد و وزن، رشد استخوانی و عضلانی، رشد مغز و سیستم‌های عصبی و رشد اندام‌های داخلی و تغییرات مربوط به بلوغ از حوزه‌های اساسی رشد جسمانی در دوره نوجوانی هستند.
- ☐ ۲۰۵ دو برابر شدن اندازه و ظرفیت شش و سه برابر شدن اندازه قلب و افزایش حجم کلی خون، تغییراتی است که در اندام‌های داخلی بدن نوجوان اتفاق می‌افتد.
- ☐ ۲۰۶ رشد دستگاه تولیدمثل تکلیف اساسی دوره نوجوانی است که با بلوغ جنسی رخ می‌دهد.
- ☐ ۲۰۷ احساس توانمندی زیاد در نوجوان به دلیل رشد دستگاه تولیدمثل و کسب قدرت باروری در آنان است.
- ☐ ۲۰۸ رشد اندام‌های جنسی در هر دو جنس به دلیل قابل رؤیت بودن از ویژگی‌های ثانویه جنسی به شمار می‌آید.
- ☐ ۲۰۹ نوجوانان می‌توانند براساس واقعیت‌های ملموس و بیرونی استدلال کنند.
- ☐ ۲۱۰ کودکان دبستانی برخلاف نوجوانان، نمی‌توانند در پیش‌بینی یک موقعیت از احتمال‌های مختلف بهره ببرند.
- ☐ ۲۱۱ «توجه گزینشی» از ویژگی‌های خاص دوره نوجوانی است؛ یعنی نوجوانان بر اطلاعات مرتبط متمرکز می‌شوند.
- ☐ ۲۱۲ اگرچه کودکان همچون نوجوانان قادر به استفاده از مراحل مختلف حافظه هستند، اما مهارت چگونگی تقویت حافظه در نوجوانی به دست می‌آید.
- ☐ ۲۱۳ اشراف‌داشتن به تصمیم‌ها و استدلال‌ها مستلزم افزایش سرعت تفکر است.
- ☐ ۲۱۴ در دوره نوجوانی نوع پردازش مفهومی است و همه نوجوانان از این نوع پردازش استفاده می‌کنند.
- ☐ ۲۱۵ رشد فزاینده توانایی‌های شناختی در دوره نوجوانی، به دلیل عدم وجود پختگی لازم در به کارگیری این توانایی‌ها، پیامدهای ناسازگارانه‌ای را موجب می‌شود.
- ☐ ۲۱۶ حساسیت نسبت به انتقاد دیگران در دوره نوجوانی، از پیامدهای تغییرات در رشد هیجانی این دوران است.
- ☐ ۲۱۷ راهکار مناسب برای مقابله با آرمان‌گرایی در نوجوانان این است که ویژگی‌های منحصر به فرد آنان را بپذیریم.
- ☐ ۲۱۸ منشأ اصلی افزایش تحریک‌پذیری در نوجوانان تغییرات در جنبه جسمانی آنان است.
- ☐ ۲۱۹ سرعت زیاد تغییرات هیجانی، علت مخرب و پرخطر بودن هیجان‌های دوران نوجوانی است.
- ☐ ۲۲۰ «دستیابی به هویت» به رشد اجتماعی دوره نوجوانی مربوط می‌شود. اگرچه اجزای آن همه جنبه‌های رشد را در بر می‌گیرد.
- ☐ ۲۲۱ یکی از تکالیف اصلی رشد، تمایزی است که فرد بین خود و دیگران می‌گذارد.
- ☐ ۲۲۲ یکی از مشخصه‌های سلامت روانی، پذیرفتن خود و هویت مثبت قائل بودن برای خود است.
- ☐ ۲۲۳ تحول اخلاقی و ارزشی در جوانی، به دلیل استقلال از خانواده و شغل شدن بیش از هر دوره دیگری است.

- ☐ ۲۲۴ قضاوت بهتر درباره مسائل اخلاقی، ارزشی و دینی به دلیل شکل‌گیری هویت است.
- ☐ ۲۲۵ زمینه‌های رشد اخلاقی در نوجوانان به دلیل عدم پختگی کافی در جنبه‌های مختلف رشد کم‌تر از دوره قبل از آن است.
- ☐ ۲۲۶ جمالتی چون: «من آدمی دیندار هستم»، «من فقط به مصالح خود اهمیت می‌دهم» و «من از بودن با دیگران لذت می‌برم.» به رشد درک اخلاقی مربوط می‌شود.
- ☐ ۲۲۷ گاهی ممکن است علی‌رغم عدم شکل‌گیری عناصر شناخت، رفتار اخلاقی شکل بگیرد.
- ☐ ۲۲۸ رشد شناختی و رشد درک اخلاقی لازم و ملزوم یکدیگرند؛ یعنی برای شکل‌گیری هر کدام دیگری باید وجود داشته باشد.
- ☐ ۲۲۹ نوجوانان باید فاصله بین خود واقعی و خود آرمانی‌شان را با رؤیاپردازی کم کنند.
- ☐ ۲۳۰ نزدیک شدن به خود آرمانی از طریق رؤیاپردازی، برای نوجوان لذت‌بخش است.
- ☐ ۲۳۱ رؤیاپردازی مکرر، مانع از تلاش کردن نوجوان برای رسیدن به خود آرمانی می‌شود.

انتخاب کلمه مناسب

- ☐ ۲۳۲ در شناسایی تغییرات رشدی همه روان‌شناسان (جنبه‌های - مراحل) مختلف انسان را از یکدیگر تفکیک می‌کنند.
- ☐ ۲۳۳ خصوصیات ثابتی که از ابتدای تشکیل نطفه در افراد وجود دارد، به عامل (وراثت - محیط) مربوط می‌شود.
- ☐ ۲۳۴ این که به طور میانگین کودک می‌تواند در (۱۵ ماهگی - ۱۱ ماهگی) بدون کمک راه برود، به عامل رشدش مربوط می‌شود.
- ☐ ۲۳۵ در بسیاری از موارد با توجه به بررسی خصوصیات افراد فامیل نزدیک و دور می‌توان وقوع برخی از ویژگی‌های رفتاری و شناختی را در دامنه‌های سنی خاص (تبیین - پیش‌بینی) کرد.
- ☐ ۲۳۶ این موضوع که در خانواده پرجمعیت، کودک لغات بیشتری می‌آموزد، نقش عامل (وراثت - محیط) را نشان می‌دهد.
- ☐ ۲۳۷ ویژگی‌های مربوط به رشد انسان را به دلیل (چندجنبه‌ای بودن - پیوسته بودن) رشد نمی‌توان به راحتی به مراحل مشخص تقسیم کرد.
- ☐ ۲۳۸ طول چهار دوره اول مراحل رشد انسان با طول دوره (جوانی - میانسالی) برابر است.
- ☐ ۲۳۹ مرحله دوم از مراحل رشد از نظر اسلام، تقریباً با دوره (سوم - چهارم) از مراحل هفت‌گانه رشد از نظر روان‌شناسان، منطبق است.
- ☐ ۲۴۰ (شاخص‌ترین - شگفت‌آورترین) جنبه رشد در نوجوانی، رشد شناختی است.
- ☐ ۲۴۱ (قد - وزن) نوزاد پس از گذشت ۶ ماه از تولد (دو برابر - سه برابر) می‌شود.
- ☐ ۲۴۲ «ایستادن مستقل» بلافاصله بعد از (ایستادن با کمک - بلندشدن از وضعیت نشسته) در کودک بروز می‌کند.
- ☐ ۲۴۳ این که کودک دبستانی هدایای کوچک باارزش را به هدایای بزرگ بی‌ارزش ترجیح می‌دهد، بیانگر پردازش (ادراکی - مفهومی) در او است.
- ☐ ۲۴۴ کودکی که لیوانی را به طور تصادفی شکسته و با فریاد مادر مواجه می‌شود و این بار عمداً لیوانی را می‌شکند، رفتار مادر را به عنوان هیجان (مثبت - منفی) درک کرده است.
- ☐ ۲۴۵ هیجان (ترس - ترحم) تحت تأثیر نظام پردازش‌های فردی نیست.
- ☐ ۲۴۶ هیجان (خشم - سیاست‌گزاری) با توجه به نوع ارزیابی، ظهور متفاوتی می‌یابد.
- ☐ ۲۴۷ دلیل رشدیافتگی هیجانات در انسان نسبت به حیوانات، آگاهی بیشتر و (برخورداری از - برقراری تعامل با) محیط بازتر و متنوع‌تر است.
- ☐ ۲۴۸ ابتدایی‌ترین علامت رشد اجتماعی، (لبخند اجتماعی - ترس از غریبه) است.
- ☐ ۲۴۹ کودکان در دوره (کودکی اول - کودکی دوم) در کنار دیگر همسالان به بازی‌های انفرادی می‌پردازند.
- ☐ ۲۵۰ جمله معروف «دخترها با دخترها و پسرها با پسرها» مربوط به دوره (کودکی اول - کودکی دوم - نوجوانی) است.

۲۵۱ کودک ۵ ساله‌ای که سهم کیک برادرش را خورده است، کاری غیر اخلاقی (انجام داده - انجام نداده)، (چون مسئول رفتار خودش است - ولی مسئول رفتار خودش نیست).

۲۵۲ کودک دبستانی کاری را غیر اخلاقی می‌داند که (نتیجه‌اش بد باشد - نیت فرد بد باشد).

۲۵۳ احساس بحران در شروع نوجوانی به دلیل (عدم پختگی در رفتار - عدم تناسب جسمانی) در نوجوان بروز می‌کند.

۲۵۴ ناگهانی‌بودن رشد دوره نوجوانی به معنای (افزایش سرعت - غیر قابل پیش‌بینی بودن) رشد در این دوره است.

۲۵۵ در حدود یک سال پس از افزایش قد، (وزن - ماهیچه‌ها) رشد بیشتری می‌کنند.

۲۵۶ تغییر اساسی دوره نوجوانی، رشد (دستگاه تولیدمثل - دستیابی به هویت) است.

۲۵۷ تغییراتی که به طور مستقیم در باروری نقش ندارند و جزئی از علائم رشد محسوب می‌شوند (ویژگی‌های اولیه - ویژگی‌های ثانویه) نامیده می‌شوند.

۲۵۸ مبنای (استدلال - تفکر) در کودکی، واقعیت‌های ملموس و بیرونی است.

۲۵۹ سازگارشدن با ضرورت‌های تکلیف، ناشی از (تمرکز بر اطلاعات مرتبط - اشراف‌داشتن بر استدلال‌ها) است.

۲۶۰ «تغییر جهت لحظه‌به‌لحظه تفکر»، ناشی از (اشراف‌داشتن بر تفکر - افزایش سرعت تفکر) است.

۲۶۱ پیامدهای ناسازگارانه تغییرات شناختی در دوره نوجوانی به دلیل (عدم پختگی در نحوه به کارگیری - عدم شناخت کافی نسبت به) توانایی‌های شناختی بروز می‌کند.

۲۶۲ رشد سریع (اجتماعی - شناختی) باعث می‌شود که نوجوان بهتر بتواند درباره مسائل اخلاقی ارزشی و دینی قضاوت کند.

۲۶۳ رویاپردازی در دوره نوجوانی طبیعی (نیست - است) و استفاده مکرر از آن باعث افت در همه عملکردهای نوجوان می‌شود.

۲۶۴ از ویژگی‌های (روانی - جنسی) مربوط به هویت می‌توان به ایفای نقش جنسیتی افراد اشاره کرد.

۲۶۵ زمینه‌های رشد اخلاقی در نوجوانان به دلیل بیشترشدن روابط اجتماعی و بروز احساس خودمختاری و استقلال از والدین نسبت به دوره کودکی (کاهش - افزایش) می‌یابد.

انتخاب قید مناسب

۲۶۶ دو قفل‌های همسان از نظر ظاهر و رفتار (هیچ‌گاه - بیشتر اوقات) قابل تشخیص نیستند.

۲۶۷ براساس فرایند رشد، آدمی از دوره جنینی تا مرگ (برخی از - همه) خصوصیات را در جنبه‌های مختلف رشد نشان خواهد داد.

۲۶۸ امروزه (همه - اکثر) روان‌شناسان رشد به رشد مرحله‌ای اعتقاد دارند.

۲۶۹ در تبیین فرایند رشد درک اخلاقی می‌توان گفت که کودکان در ابتدا (هیچ تصویری - تصور زیادی) از کار خوب و بد ندارند.

۲۷۰ (همه - بسیاری از) نوجوانان شروع نوجوانی را برای خود شروع یک بحران می‌دانند.

۲۷۱ تغییرات جسمانی افزایش اندازه بدن و تغییر تناسب آن در دوره نوجوانی در (همه - اغلب) اجزای بدن دیده می‌شود.

۲۷۲ یک نوجوان به دلیل در نظر گرفتن احتمالات مختلف چیزی را احتمال می‌دهد که یک کودک (هرگز - اکثراً) به آن نمی‌اندیشد.

۲۷۳ پردازش نوجوانان (غالباً - تماماً) مفهومی است.

۲۷۴ تحول ارزشی - اخلاقی در نوجوانی، بیش از (هر دوره دیگری - دوره کودکی) است.

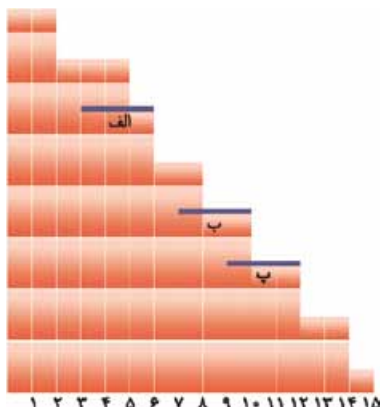
۲۷۵ (همه - برخی از) افراد یک خود واقعی و یک خود آرمانی دارند.

۲۷۶ (همه - بسیاری از) نوجوانان با رویاپردازی فاصله بین خود آرمانی و خود واقعی‌شان را کم می‌کنند.

۲۷۷ (همه - برخی از) روان‌شناسان پایان نوجوانی را زمانی می‌دانند که فرد شروع به کار کند و از والدین مستقل شود.

۲۷۸ احساس خودمختاری و استقلال نسبت به والدین (بیش از هر دوره دیگری - دوره کودکی) است.

با توجه به شکل زیر، کدامیک از توانایی‌های ذکرشده در قسمت‌های «الف»، «ب» و «پ» در عبارت‌های (۲۷۹) تا (۲۸۱) درست یا نادرست است؟

- ☐ ۲۷۹ الف) غلت زدن
- ☐ ۲۸۰ ب) نشستن مستقل
- ☐ ۲۸۱ پ) ایستادن مستقل

با توجه به شکل زیر، درستی یا نادرستی عبارت زیر را مشخص کنید.

- ☐ ۲۸۲ در شکل زیر به فرض آن که مقدار هر دو خمیر یکسان باشد، کودک ۴ یا ۵ ساله خمیر (ب) را بیشتر می‌داند: زیرا دارای پردازش ادراکی است.

روابط علت و معلولی

- ۲۸۳ پیش‌بینی احتمال وقوع برخی از ویژگی‌های رشدی در دامنه‌های سنی خاص، با توجه به بررسی خصوصیات افراد فامیل نزدیک و دور، (معلول - علت) نقش تعیین‌کننده وراثت است.
- ۲۸۴ افزایش سرعت تفکر در دوره نوجوانی، (معلول - علت) توانایی ظرفیت‌سازی حافظه در آنان است.
- ۲۸۵ نگهداری اطلاعات بیشتر در حافظه برای یک لحظه، (معلول - علت) افزایش سرعت تفکر است.
- ۲۸۶ رشد هیجانی در کودک، (معلول - علت) آگاهی از هیجانات خود کودک و اطرافیان او است.
- ۲۸۷ آگاهی کودک از هیجان‌های مختلف و واکنش اطرافیان، (معلول - علت) تعمیم هیجانات ساده به هیجانات مرکب است.
- ۲۸۸ عدم هدایت هیجانات و به‌کارگیری غلط آن‌ها، (معلول - علت) تبدیل هیجانات به رفتارهای مخرب و پرخطر است.
- ۲۸۹ رشد درک اخلاقی، (معلول - علت) شکل‌گیری سایر عناصر شناخت و منجر شدن شناخت به اخلاق، (معلول - علت) تبدیل شناخت عقاید و باورها و ارزش‌های فرد است.

عبارت‌های درست و نادرست کنکوری

- ☐ ۲۹۰ نوجوان بین سنین ۱۴ تا ۱۹ سالگی به بلوغ می‌رسند. (سراسری ۹۹)
- ☐ ۲۹۱ نوجوانان توانایی‌های شناختی خود را به خوبی به کار می‌برند. (سراسری ۹۹)
- ☐ ۲۹۲ نوجوانان حالات هیجانی باثباتی دارند که به ندرت تغییر می‌کنند. (سراسری ۹۹)

- ☐ ۲۹۳ نوجوانان از لحاظ اجتماعی، ارزش زیادی برای گروه همسالان قائل هستند. (سراسری ۹۹)
- ☐ ۲۹۴ در دوره نوجوانی، رشد جسمانی به تدریج صورت می گیرد. (خارج از کشور ۹۹)
- ☐ ۲۹۵ در دوره نوجوانی، اندازه و ظرفیت شش و قلب افزایش پیدا می کند. (خارج از کشور ۹۹)
- ☐ ۲۹۶ در دوره نوجوانی، تناسب اندازه بدن به سرعت و ناگهانی به ثبات می رسد. (خارج از کشور ۹۹)
- ☐ ۲۹۷ در دوره نوجوانی، یک سال قبل از افزایش قد و وزن، ماهیچه ها رشد بیشتری می کنند. (خارج از کشور ۹۹)
- ☐ ۲۹۸ رشد اخلاقی وابسته به رشد شناختی است. (سراسری ۱۴۰۰)
- ☐ ۲۹۹ رشد شناختی وابسته به شکل گیری درک اخلاقی است. (سراسری ۱۴۰۰)
- ☐ ۳۰۰ اخلاقی که به باور و ارزش تبدیل شده است، منجر به شناخت می شود. (سراسری ۱۴۰۰)
- ☐ ۳۰۱ داشتن شناخت نسبت به مسائل، در اکثر موارد به درک اخلاقی منتهی می شود. (سراسری ۱۴۰۰)
- ☐ ۳۰۲ کودکان در اوایل، بازی های مشترک و گروهی انجام می دهند؛ اما به تدریج به بازی های انفرادی می پردازند. (سراسری ۱۴۰۰)
- ☐ ۳۰۳ کودکان بعد از نشان دادن هیجانات ساده پشیمانی و ترحم، هیجانات مرکب ترس و محبت را نشان می دهند. (سراسری ۱۴۰۰)
- ☐ ۳۰۴ کودکان بعد از دستیابی به مهارت های حرکتی ظریف، بلافاصله می توانند حرکات درشت را با مهارت انجام دهد. (سراسری ۱۴۰۰)
- ☐ ۳۰۵ کودکان در اوایل، درکی از اخلاق ندارند اما به تدریج اصول و قوانین تعیین کننده رفتار را یاد می گیرند. (سراسری ۱۴۰۰)
- ☐ ۳۰۶ رشد هیجانی دوره کودکی فرایندی ساده است و تنها معطوف به هیجانات ساده است. (خارج از کشور ۱۴۰۰)
- ☐ ۳۰۷ واکنش و عکس العمل اطرافیان در جهت دهی کودکان به هیجانات خود نقش دارد. (خارج از کشور ۱۴۰۰)
- ☐ ۳۰۸ رشد هیجانی، ابتدایی ترین جنبه تحول در دوره کودکی است و با سرعت و تغییرات بسیار همراه است. (خارج از کشور ۱۴۰۰)
- ☐ ۳۰۹ به موازات افزایش آگاهی کودک، هیجانات ساده ترحم و سپاسگزاری به هیجانات مرکب ترس و خشم تبدیل می شوند. (خارج از کشور ۱۴۰۰)
- ☐ ۳۱۰ نوجوانان از لحاظ جسمانی تغییرات سریع و متعددی را تجربه می کنند. (خارج از کشور ۱۴۰۰)
- ☐ ۳۱۱ در پایان دوره نوجوانی همه نوجوانان هویتی مثبت و باثباتی را کسب می کنند. (خارج از کشور ۱۴۰۰)
- ☐ ۳۱۲ نوجوانان به دلیل تغییرات شناختی، نسبت به مسائل اخلاقی و ارزشی بی تفاوت هستند. (خارج از کشور ۱۴۰۰)
- ☐ ۳۱۳ نوجوانان اطلاعات را بیشتر به صورت ادراکی و براساس ویژگی های عینی پردازش می کنند. (خارج از کشور ۱۴۰۰)
- ☐ ۳۱۴ طبق آموزه های اسلام، طفولیت دوره اطاعت و فرمانبرداری است. (سراسری ۱۴۰۰)
- ☐ ۳۱۵ بین ۱۱ تا ۱۴ ماهگی، مستقل ایستادن مشاهده می شود. (سراسری ۱۴۰۱)
- ☐ ۳۱۶ با رشد آگاهی از هیجان و واکنش اطرافیان، هیجان های ساده بروز می کند. (سراسری ۱۴۰۱)
- ☐ ۳۱۷ اولین نشانه تغییر اجتماعی در دوره کودکی به صورت ترس از غریبه ها رخ می دهد. (سراسری ۱۴۰۱)
- ☐ ۳۱۸ بازی های کودکان سنین ۴ یا ۵ سال به صورت گروهی و بدون قاعده است. (سراسری ۱۴۰۱)
- ☐ ۳۱۹ کودکان سنین دبستانی با هم جنسان به صورت مشترک بازی می کنند. (سراسری ۱۴۰۱)
- ☐ ۳۲۰ کودکان سنین ۷ تا ۱۰ سال دوست دارند در کنار هم اما به صورت انفرادی بازی کنند. (سراسری ۱۴۰۱)
- ☐ ۳۲۱ در سنین اولیه کودکی بازی ها به صورت مشترک هستند؛ ولی به تدریج به بازی های موازی تبدیل می شوند. (سراسری ۱۴۰۱)
- ☐ ۳۲۲ رشد شناختی مقدم بر رشد درک اخلاقی است. (خارج از کشور ۱۴۰۰)
- ☐ ۳۲۳ شناخت رشد یافته به رفتار اخلاقی منجر می شود. (خارج از کشور ۱۴۰۰)
- ☐ ۳۲۴ رشد شناختی و اخلاقی تحت تأثیر وراثت یا ژنتیک است. (خارج از کشور ۱۴۰۰)

- ☐ ۳۲۵ مقدمه رسیدن به رشد شناختی درک اخلاقی، شناخت هویت است. (خارج از کشور ۱۴۰۲)
- ☐ ۳۲۶ رشد درک اخلاقی مربوط به موقعیت‌های شخصی و درون فردی است و فرایند و پیچیدگی تحول آن بستگی به عوامل محیطی همچون آموزش و تربیت دارد. (سراسری نوبت اول ۱۴۰۲)
- ☐ ۳۲۷ نوجوانان به دلیل تغییرات فیزیولوژیک و هورمونی و استقلال از خانواده، تنها به مصالح خود اهمیت داده و به مسائل اخلاقی کم توجه هستند. (سراسری نوبت اول ۱۴۰۲)
- ☐ ۳۲۸ رشد درک اخلاقی مستقل از رشد شناختی است و در بسیاری از موارد، داشتن شناخت به رفتار اخلاقی منتهی نمی‌شود. (سراسری نوبت اول ۱۴۰۲)
- ☐ ۳۲۹ کودکان پیش دبستانی بدون توجه به قصد و نیت افراد و بر مبنای پیامد و نتیجه عمل آن‌ها قضاوت اخلاقی می‌کنند. (سراسری نوبت اول ۱۴۰۲)
- ☐ ۳۳۰ یک نوجوان از لحاظ هیجانی بایات و دارای خودکنترلی زیاد است. (سراسری نوبت دوم ۱۴۰۲)
- ☐ ۳۳۱ فرد ۱۵ ساله از واقعیت‌های عینی و آشکار فراتر رفته و به احتمالات فکر می‌کند. (سراسری نوبت دوم ۱۴۰۲)
- ☐ ۳۳۲ یک نوجوان نسبت به گذشته زمان کم‌تری را با همسالان خود سپری می‌کند. (سراسری نوبت دوم ۱۴۰۲)
- ☐ ۳۳۳ نوجوانان دیدگاه واقع‌بینانه‌ای در مورد توانایی‌های خود دارند. (سراسری نوبت دوم ۱۴۰۲)
- ☐ ۳۳۴ کودکان در سنین کودکی اول از بین دو خوراکی با مقدار یکسان، خوراکی‌ای را که ظاهراً حجم بیشتری دارد، انتخاب می‌کنند. (سراسری نوبت دوم ۱۴۰۲)
- ☐ ۳۳۵ کودکان قبل از دبستان در تشخیص اخلاقی بودن یک عمل به قصد و نیت افراد توجه می‌کنند. (سراسری نوبت دوم ۱۴۰۲)
- ☐ ۳۳۶ کودکان در اوایل کودکی براساس ویژگی‌های کیفی به دریافت و فهم محرک‌ها می‌پردازند. (سراسری نوبت دوم ۱۴۰۲)
- ☐ ۳۳۷ کودکان ۵ ساله علاقه‌مندند در کنار همسالان باشند و گروهی بازی کنند. (سراسری نوبت دوم ۱۴۰۲)
- ☐ ۳۳۸ عوامل وراثتی از دوره جنینی تا سالمندی و عوامل محیطی از بدو تولد تا سالمندی موجب بروز ویژگی‌ها و تغییرات رشدی در افراد می‌شوند. (خارج از کشور ۱۴۰۲)
- ☐ ۳۳۹ ویژگی‌های رفتاری و جسمانی دوقلوهای همسان در مقایسه با دوقلوهای ناهمسان به هم شبیه‌تر بوده، زیرا رشد آن‌ها براساس یک برنامه طبیعی انجام می‌شود. (خارج از کشور ۱۴۰۲)
- ☐ ۳۴۰ زمان وقوع خصوصیات رفتاری افراد را می‌توان با بررسی ویژگی‌های خویشاوندان آنان پیش‌بینی کرد. (خارج از کشور ۱۴۰۲)
- ☐ ۳۴۱ رشد حرکتی کودک از قبیل غلتیدن، نشستن، ایستادن و راه رفتن براساس یک آمادگی زیستی خاص است. (خارج از کشور ۱۴۰۲)
- ☐ ۳۴۲ نوجوانان اطلاعات را بیشتر به صورت معنایی رمزگردانی می‌کنند و برای مدت بیشتری در حافظه نگهداری می‌کنند؛ اما در بازیابی اطلاعات پختگی لازم را ندارند. (سراسری نوبت اول ۱۴۰۳)
- ☐ ۳۴۳ نوجوانان در انتخاب مداوم و پایدار یک محرک از بین محرک‌های حسی، توانایی بیشتری پیدا می‌کنند و عملکرد بهتری در مراحل سه‌گانه حافظه دارند. (سراسری نوبت اول ۱۴۰۳)
- ☐ ۳۴۴ نوجوانان براساس واقعیت‌های عینی و ظاهری به پردازش اطلاعات می‌پردازند و بر تفکر و پردازش اطلاعات نظارت و ارزیابی دارند. (سراسری نوبت اول ۱۴۰۳)
- ☐ ۳۴۵ نوجوانان احساس منحصر به فرد بودن می‌کنند و در ارزیابی‌های خود به محاسن و معایب، توجه واقع‌بینانه‌ای دارند. (سراسری نوبت اول ۱۴۰۳)
- ☐ ۳۴۶ خود آرمانی براساس علاقه‌مندی‌ها و ایده‌آل‌هایی که نوجوان در زندگی دارد، شکل می‌گیرد. (سراسری نوبت اول ۱۴۰۳)
- ☐ ۳۴۷ در دوره نوجوانی، خیال‌پردازی برای رسیدن به خود آرمانی، امری غیرعادی بوده و موجب فاصله گرفتن از زندگی واقعی می‌شود. (سراسری نوبت اول ۱۴۰۳)

- ☐ ۳۴۸ کاهش نمرات درسی نوجوانان می تواند ناشی از خیال پردازی بیش از حد آن ها در زمینه رسیدن به ایده آل هایشان باشد.
(سراسری نوبت اول ۱۴۰۳)
- ☐ ۳۴۹ در روند زندگی عادی، نوجوانان بایستی برای رسیدن به خود واقعی تلاش کنند و از رویا پردازی اجتناب کنند.
- ☐ ۳۵۰ نوزادان در ۳-۲ ماهگی با نزدیک شدن افراد نا آشنا، ناراحت شده و گریه می کنند و در ۸-۷ ماهگی با دیدن چهره افراد آشنا لبخند می زنند.
(سراسری نوبت دوم ۱۴۰۳)
- ☐ ۳۵۱ دستیابی به هویت، مستلزم این است که نوجوان بپذیرد که دارای ویژگی های متمایز، منحصر به فرد و متفاوت از دیگران است.
(سراسری نوبت دوم ۱۴۰۳)
- ☐ ۳۵۲ نوجوانان در حل مسئله، زمانی که یک پیش بینی تأیید نمی شود، می توانند احتمال ها و پیش بینی های دیگر را در نظر بگیرند.
(سراسری نوبت دوم ۱۴۰۳)
- ☐ ۳۵۳ کودکان قبل از دبستان، اخلاقی بودن یک رفتار و عمل را براساس پیامدهای آن مشخص می کنند و به قصد و نیت آن توجه ندارند.
(سراسری نوبت دوم ۱۴۰۳)
- ☐ ۳۵۴ کودکان پیش دبستانی از وجود اشیا در شرایطی که در دید آن ها قرار ندارند، درک و تصویر روشنی ندارند.
(خارج از کشور ۱۴۰۳)
- ☐ ۳۵۵ کودکانی که در انجام حرکات ظریف (مثل نقاشی، استفاده از قاشق و چنگال) مهارت دارند، قادر به انجام حرکات درشت (مثل راه رفتن با تعادل و دویدن) هم هستند.
(خارج از کشور ۱۴۰۳)
- ☐ ۳۵۶ کودکان تا پایان دوره کودکی دوم، درکی از اصول اخلاقی که تعیین کننده چگونگی رفتار با دیگران است، ندارند و به تدریج و به موازات رشد شناختی، از معیارها و اصول اخلاقی پیروی می کنند.
(خارج از کشور ۱۴۰۳)
- ☐ ۳۵۷ ویژگی های وراثتی دوقلوهای ناهمسان مانند خواهر و برادرهای معمولی است.
(خارج از کشور ۱۴۰۳)
- بررسی سوژه های درست و نادرست**
- ☐ ۳۵۸ احمد دارای پدر و مادری برون گراست که روابط اجتماعی گسترده ای دارند. به همین دلیل او هم زودجوش شده و دوستان زیادی دارد. این موضوع بیانگر تأثیر عامل وراثت در اوست.
- ☐ ۳۵۹ سامان خیلی دوست دارد با امین پسر همسایه شان بازی کند؛ ولی وقتی مشغول بازی می شوند، سامان با اسکوتر و امین با توپش بازی می کند. این موضوع نشان می دهد که سامان و امین در کودکی اول قرار دارند.
- ☐ ۳۶۰ شهاب به تازگی با کمک می ایستد، ولی اشکان تازه می تواند از وضعیت نشسته بلند شود. از این موضوع معلوم می شود که شهاب از اشکان بزرگ تر است.
- ☐ ۳۶۱ ملیکا ۵ سال دارد. او این عمل که از خانه دوستش یک گردنبند بردارد و به مادرش هدیه دهد تا او را خوشحال کند را کاری درست می داند.
- ☐ ۳۶۲ سارا هنگام خرید مانتو فقط به رنگ و مدل آن توجه می کند؛ بنابراین می توانیم نتیجه بگیریم که او حتماً در دوره کودکی قرار دارد.
- ☐ ۳۶۳ علی می گوید: «من خیلی جذاب و خوش اندام هستم.» به همین دلیل اگر هنرپیشه شوم، شهرت جهانی پیدا می کنم. بهترین رفتار با او این است که بگوییم: «تو هم مثل همه افراد آمیزه ای از محاسن و معایب هستی.»
- ☐ ۳۶۴ حمید هر روز وقتی به مدرسه می رود، ظرف غذایی را با خودش می برد. این موضوع نشان می دهد که او حتماً در دوره نوجوانی قرار دارد.

۱۵۱. درست؛ مفهوم «موقعیت نامعین» در تعریف روش علمی از طریق «طرح مسئله» شناسایی می‌شود. در فعالیت آقای محبی هم سؤالی مطرح شده است که به دنبال پاسخ‌دادن به آن سؤال است.

۱۵۲. درست؛ فرایندهای ذهنی از اموری هستند که به شکل مستقیم قابل مشاهده نیستند و به واسطه آثار و کارکردهای قابل مشاهده آن‌ها مورد مطالعه تجربی قرار می‌گیرند، مانند احساس خوشایند، ترس، حافظه و تفکر و ...

۱۵۳. نادرست؛ در این پژوهش، متغیرهای پژوهش «مدت‌زمان ورزش» و «میزان فشار روانی» هستند و دانش‌آموزان متغیر پژوهشی نیستند بلکه افرادی هستند که پژوهش بر روی آن‌ها انجام می‌شود.

درس دوم

۱۵۴. نادرست؛ «فراخوانی زندگی» به معنای طول عمر، دامنه عمر یا طول زندگی است. شناسایی و پیش‌بینی تغییرات رشد در طول زندگی مورد توجه روان‌شناسان رشد قرار دارد.

۱۵۵. نادرست؛ روان‌شناسی رشد یکی از شاخه‌های روان‌شناسی است و از علوم تجربی محسوب می‌شود.

۱۵۶. نادرست؛ روان‌شناسی رشد به تغییراتی که در طول زندگی انسان رخ می‌دهد، می‌پردازد و بررسی تغییرات در حیوانات در حیطه کار روان‌شناسان رشد قرار ندارد.

۱۵۷. نادرست؛ ابراز خشم به جنبه هیجانی مربوط می‌شود و در تقسیم‌بندی جنبه‌های رشد، جنبه رفتاری نداریم.

۱۵۸. نادرست؛ تغییرات خلق و خو به جنبه «هیجانی» مربوط می‌شود. علت آن هر چیزی که باشد، تأثیری در جنبه آن یعنی هیجانی بودن تغییرات خلق ندارد.

۱۵۹. درست؛ میزان شباهت بین دوقلوی همسان، بیشتر از دوقلوی ناهمسان است و علت آن وراثت یکسان بین دوقلوهایی همسان است؛ بنابراین اگر دوقلوی ناهمسان بیشتر از دوقلوی همسان به هم شبیه باشند، نشان می‌دهد عامل محیطی بر روی آنان اثر داشته است.

۱۶۰. درست

۱۶۱. نادرست؛ دوقلوهایی همسان الزاماً هم‌جنس هستند. بنابراین اگر دوقلویی خواهر و برادر باشند (جنسیت یکسان نداشته باشند)، حتماً ناهمسان هستند.

۱۶۲. نادرست؛ برخی از عوامل وراثتی از همان بدو تولد نمایان می‌شود و برخی در طی زمان بروز می‌یابد.

۱۶۳. نادرست؛ «رشد» یا همان آمادگی خاص نهفته وابسته به عامل زیستی است، ولی محیط تا حدی بر روی آن اثر می‌گذارد؛ پس مستقل از عوامل محیطی نیست.

۱۶۴. درست

۱۶۵. درست

۱۶۶. نادرست؛ متخصصان رشد هر دو عامل را در تغییرات رشدی مؤثر می‌دانند. ممکن است در برخی صفات عامل وراثت نقش تعیین‌کننده‌ای داشته باشد، مانند رنگ چشم و رنگ پوست و در برخی صفات نقش محیط بیشتر باشد. (مانند مهارت‌های کلامی، ورزشی یا هنری)

۱۶۷. نادرست؛ یادگیری یکی از مهم‌ترین عوامل محیطی تأثیرگذار بر تغییرات رشدی است. نه تنها عامل، مثلاً خواب به‌موقع و یا غذای مناسب از عوامل محیطی هستند که بر رشد جسمانی کودک اثر می‌گذارند و یا آرامش مادر و استفاده از داروها از عوامل محیطی مؤثر بر رشد جنین هستند و یادگیری نمی‌شوند.

۱۶۸. درست

۱۶۹. درست؛ تغییراتی که در دوره‌های مختلف رشد به وجود می‌آید هم کمی است (مثلاً تعداد لغاتی که کودک ۵ ساله بلد است، بیشتر از تعداد لغاتی است که کودک ۲ ساله می‌داند) و هم کیفی و اساسی است (مانند توانایی فراحافظه، تفکر فرضی و بلوغ).

۱۷۰. نادرست؛ به دلیل پیوستگی رشد نمی‌توان رشد را به راحتی به مراحل مشخص تقسیم کرد. چندجنبه‌ای بودن رشد ارتباطی به تقسیم رشد به مراحل مختلف ندارد.

۱۷۱. نادرست؛ عمر انسان از بدو تولد به سه دوره اصلی (کودکی، نوجوانی و بزرگسالی) و هفت دوره فرعی تقسیم می‌شود، نه از بدو انعقاد نطفه.

۱۷۲. درست؛ طول دوره (طفولیت، کودکی اول، کودکی دوم و نوجوانی) مجموعاً ۲۰ سال است و طول دوره پنجم، یعنی جوانی (که از ۲۰ سالگی تا ۴۰ سالگی است) هم ۲۰ سال است.

۱۷۳. نادرست؛ طول دوره جوانی ۲۰ سال است و طول دوره میانسالی (سنین ۴۰ تا ۶۵ سالگی)، ۲۵ سال است.

۱۷۴. نادرست؛ پایان نوجوانی با تمام‌شدن ۲۰ سالگی و یا مستقل‌شدن نوجوان از والدین و شروع به کارکردن تعیین می‌گردد. ضمناً پایان یافتن بلوغ معنا ندارد، کسی که بالغ شده تا آخر عمر بالغ محسوب می‌شود و پایان یافتنی نیست.

۱۷۵. درست؛ دوره نوپایی از ۱ تا ۳ سالگی را در بر می‌گیرد که یک سال آن در دوره طفولیت و یک سال آن در دوره کودکی اول قرار دارد.

۱۷۶. درست؛ مرحله اول از نظر اسلام ۷ سال اول زندگی را در بر می‌گیرد که از نظر روان‌شناسان رشد این سنین دو دوره طفولیت و کودکی اول را شامل می‌شود.

۱۹۰. نادرست؛ کودکی که می‌تواند با تکیه به پستی بنشیند؛ یعنی قادر به نشستن با کمک است؛ پس در سن ۳ تا ۶ ماهگی قرار دارد. در این سن اگر شیشه شیر کودک را در جلوی چشمانش پنهان کنیم، به دنبال آن نمی‌گردد و کاملاً طبیعی است، چون فکر می‌کند هر چیزی که دیده نمی‌شود، وجود ندارد.

۱۹۱. نادرست؛ قسمت اول جمله درست است، ولی کودکان دو تا سه ساله هم لیوان شیر بلند و باریک را انتخاب می‌کنند، چون دارای «پردازش ادراکی» هستند. کودکان در دوره دبستان متوجه می‌شوند این دو لیوان از نظر حجم با هم تفاوتی ندارند.

۱۹۲. نادرست؛ هیجانات از همان ابتدا در کودکان وجود دارد، ولی به تدریج پیشرفت کرده و به هیجانات بیشتری تعمیم می‌یابد. رشد آگاهی از هیجانات خود و دیگران مستلزم برقراری ارتباط و یادگیری در طی زمان است.

۱۹۳. درست؛ در اوایل کودکی «هیجانات ساده» وجود دارد. این هیجانات تحت نظام پردازش‌های فردی نیست و غالباً به یک صورت پدیدار می‌شود.

۱۹۴. نادرست؛ این احساسات به جنبه «هیجانی» مربوط هستند، نه جنبه اجتماعی.

۱۹۵. نادرست؛ حیوانات فقط هیجانات ساده را دارند و فاقد هیجانات مرکب هستند.

۱۹۶. درست؛ غلت زدن در سنین ۲ تا ۵ ماهگی در کودک بروز می‌کند و لبخند اجتماعی که اولین علامت رشد اجتماعی است در سن ۲ تا ۳ ماهگی بروز می‌کند؛ پس حدوداً در یک بازه زمانی قرار دارند.

۱۹۷. درست؛ دوری کردن از افراد غریبه یا «ترس از غریبه» در سنین ۸ ماهگی بروز می‌کند. طفولیت از تولد تا دوسالگی را در بر می‌گیرد و در نیمه اول آن یعنی در یک سال اول ترس از غریبه بروز می‌کند.

۱۹۸. نادرست؛ کودکان پیش‌دبستانی در کودکی اول قرار دارند. در این دوره، بازی‌ها به صورت «موازی» و انفرادی است.

۱۹۹. نادرست؛ کمک کردن به دیگران نیز به جنبه «اخلاقی» مربوط می‌شود.

۲۰۰. نادرست؛ منظور از رشد درک اخلاقی، رفتار اخلاقی یا همان انجام عمل اخلاقی است. برای این که شناخت به اخلاق منتهی شود، باید به عقاید و باورها و ارزش‌های فرد تبدیل شود و صرف شناخت کافی نیست.

۲۰۱. درست

۲۰۲. نادرست؛ دوره نوجوانی هم با محدوده سنی ۱۲ تا ۲۰ سالگی تعیین می‌گردد و هم با بروز «بلوغ» برای شروع آن و «استقلال از والدین و مشغول به کار شدن» برای پایان آن تعیین می‌شود.

۱۷۷. درست؛ کودکی دوم به سنین ۷ تا ۱۲ سالگی مربوط می‌شود که با مرحله دوم تقسیم‌بندی اسلام، یعنی ۷ سال دوم (۷ تا ۱۴ سالگی) تقریباً منطبق است.

۱۷۸. نادرست؛ طبق فرمایش پیامبر در ۷ سال سوم یعنی (۱۴ تا ۲۱ سالگی) نباید با فرزندان آمرانه رفتار کرد. این سنین بیشتر به دوره نوجوانی مربوط است، تا دوره جوانی.

۱۷۹. نادرست؛ بنا به فرمایش پیامبر ﷺ در هفت سال اول باید از حس تقلید کودک بهره برد که دوره‌های طفولیت و کودکی اول را شامل می‌شود و در هفت سال دوم باید به تأیید کودک اهتمام ورزید که مربوط به کودکی دوم است.

۱۸۰. نادرست؛ رشد انسان از زمان بارور شدن تخمک و شکل‌گیری نطفه آغاز می‌شود. تخمک از بدو تولد در تخمدان‌های دختران وجود دارد؛ یعنی تمام دختران با تخمک متولد می‌شوند، ولی پس از بلوغ، در هر چرخه قاعدگی، یکی از آن‌ها آزاد شده و پس از لقاح بارور می‌گردد.

۱۸۱. نادرست؛ هر یک از سلول‌های جنسی مادر و پدر دارای ۲۳ کروموزوم هستند که بعد از تشکیل نطفه ۲۳ جفت کروموزوم را تشکیل می‌دهند.

۱۸۲. نادرست؛ این عوامل از عوامل «محیطی» مؤثر بر جنین هستند، چون بر شرایط مادر و رحم مادر که برای جنین محیط است، تأثیر می‌گذارند. هر عامل و ویژگی که از طریق کروموزوم‌ها منتقل شود، عامل وراثتی محسوب می‌شود.

۱۸۳. نادرست؛ دوره کودکی نسبت به سایر دوره‌های بعدی رشد اهمیت زیادی دارد.

۱۸۴. درست؛ به طور طبیعی وزن نوزاد پس از گذشت ۶ ماه از تولد دو برابر و پس از پایان سال اول سه برابر می‌شود؛ بنابراین کودک ۳ کیلوپی به طور طبیعی پس از یک سال باید به وزن ۹ کیلو برسد.

۱۸۵. درست؛ ابتدایی‌ترین و شاخص‌ترین جنبه رشد، رشد جسمانی - حرکتی است و افزایش وزن مغز و انجام حرکات درشت و ظریف به آن مربوط می‌شود.

۱۸۶. درست

۱۸۷. نادرست؛ «ایستادن با کمک» قبل از «بلندشدن از وضعیت نشسته» در کودک بروز می‌کند.

۱۸۸. نادرست؛ بلندکردن یک دانه گندم نیازمند استفاده از سرانگشتان است و به حرکات ظریف مربوط می‌شود و از پرتاب توپ و بالارفتن از پله‌ها که حرکات درشت محسوب می‌شوند، دیرتر بروز می‌کند.

۱۸۹. نادرست؛ توانایی‌های زبانی و کلامی به «رشد شناختی» مربوط می‌شود، چون مستلزم توجه و درک لغات و یادگیری کلمات و به کار بردن آن‌هاست.

۲۰۳. درست

۲۰۴. درست

۲۰۵. نادرست؛ در دورهٔ نوجوانی ظرفیت و اندازهٔ شش سه برابر و اندازهٔ قلب دو برابر قلب می‌شود.

۲۰۶. نادرست؛ رشد دستگاه تولیدمثل تغییر اساسی دورهٔ نوجوانی است، تکلیف اساسی این دوره، «کسب هویت» است. توجه داشته باشید مفهوم «تکلیف»، یعنی چیزی که فرد باید انجام دهد و به آن دست یابد ولی مفهوم «تغییر» به معنای بروز ویژگی‌های جدید و متفاوت است که در اختیار فرد نیست به طور خودبه‌خود و به طور طبیعی بروز می‌کند.

۲۰۷. نادرست؛ احساس توانمندی زیاد ناشی از تغییر اندام‌های داخلی در نوجوان است، چون قدرت جسمانی بیشتری به او می‌دهد.

۲۰۸. نادرست؛ رشد اندام‌های جنسی بر توانایی تولیدمثل مستقیماً اثر دارند؛ بنابراین از ویژگی‌های اولیهٔ جنسی هستند.

۲۰۹. درست؛ کودکان فقط می‌توانند براساس واقعیت‌های ملموس و بیرونی استدلال کنند، ولی نوجوانان علاوه بر این توانایی که از قبل دارند به توانایی «فرضیه‌سازی» هم دست می‌یابند.

۲۱۰. درست؛ فرضیه‌سازی برای اولین بار در دورهٔ نوجوانی شکل می‌گیرد. به این معنا که در پیش‌بینی یک موقعیت از احتمال‌های مختلف استفاده می‌کنند.

۲۱۱. نادرست؛ توجه نوجوانان در مقایسه با کودکان «گزینه‌ی تر» می‌شود؛ یعنی نوجوانان بر اطلاعات مرتبط متمرکز می‌شوند. به کار رفتن «تر» در کلمهٔ گزینه‌ی نشان می‌دهد کودکان هم توجه گزینه‌ی دارند، ولی به مقدار کم‌تر.

۲۱۲. درست؛ نوجوانان بهتر از کودکان قادر به رمزگردانی، اندوزش و بازیابی اطلاعات هستند، ولی توانایی «فراحافظه» یعنی کسب مهارت چگونگی به خاطر سپردن اطلاعات در دورهٔ کودکی وجود ندارد.

۲۱۳. نادرست؛ سرعت تفکر در دورهٔ نوجوانی افزایش می‌یابد. در نتیجه در یک لحظه اطلاعات بیشتری در حافظهٔ آن‌ها نگه داشته می‌شود؛ بنابراین ظرفیت‌سازی حافظه مستلزم افزایش «سرعت تفکر» است. توانایی نظارت، ارزیابی و تغییر جهت تفکر لحظه‌به‌لحظه باعث می‌شود نوجوان بر استدلال‌ها و قضاوت‌هایش اشراف داشته باشد.

۲۱۴. نادرست؛ پردازش غالب نوجوانان مفهومی است، نه همهٔ نوجوانان.

۲۱۵. درست

۲۱۶. نادرست؛ حساسیت نسبت به انتقاد دیگران از پیامدهای ناسازگارانهٔ تغییرات شناختی در این دوران است.

۲۱۷. نادرست؛ راهکار مناسب در برابر «آرمان‌گرایی» این است که به آن‌ها کمک کنیم تا دریابند جوامع و افراد آمیزه‌ای از محاسن و معایب هستند.

۲۱۸. درست؛ به دلیل تغییرات «فیزیولوژیکی و هورمونی» در دورهٔ نوجوانی، تحریک‌پذیری نوجوانان افزایش می‌یابد. تغییرات فیزیولوژیکی و هورمونی از تغییرات در جنبهٔ جسمانی است.

۲۱۹. نادرست؛ هیجانات، منبع رفتارهای مثبت و سازنده هستند و در صورت هدایت‌نشدن و به‌کارگیری غلط آن‌ها، هیجان‌ها به رفتارهای مخرب و پرخطر منجر می‌شوند.

۲۲۰. درست؛ یکی از تغییرات در رشد اجتماعی دورهٔ نوجوانی، «دستیابی به هویت» است و اجزاء متعدد دارد.

۲۲۱. درست؛ «هویت» تمایزی است که فرد بین خود و دیگران می‌گذارد و یکی از تکالیف اصلی رشد است.

۲۲۲. درست؛ نوجوانانی که خود را می‌پذیرند و هویت مثبتی برای خود قائل‌اند، به لحاظ روانی از افرادی که هویتی منفی داشته و به خود علاقه‌ای ندارند، سالم‌ترند.

۲۲۳. نادرست؛ تحول اخلاقی و ارزشی در نوجوانی بیش از هر دورهٔ دیگری است.

۲۲۴. نادرست؛ قضاوت بهتر دربارهٔ مسائل اخلاقی، ارزشی و دینی به دلیل رشد سریع شناختی است و کسب هویت معلول آن است، نه علت آن.

۲۲۵. نادرست؛ زمینه‌های رشد ارزش‌های اخلاقی در مقایسه با کودکی به دلیل استقلال از والدین و احساس خودمختاری در نوجوانان افزایش می‌یابد و کم‌تر از دوره‌های قبل آن نیست.

۲۲۶. نادرست؛ جملهٔ «من از بودن با دیگران لذت می‌برم» به رشد اجتماعی مربوط می‌شود. توجه داشته باشید در جنبهٔ اجتماعی رشد فقط «ارتباط برقرارکردن با دیگران» مطرح است ولی در جنبهٔ اخلاقی «چگونگی و نحوهٔ» این ارتباط مطرح است، به عبارت دیگر در جنبهٔ اخلاقی، باید‌ها و نبایدها و درست و نادرست بودن رفتارها مطرح است.

۲۲۷. نادرست؛ رشد درک اخلاقی به شکل‌گیری عناصر شناخت وابسته است و بدون آن‌ها شکل نمی‌گیرد.

۲۲۸. نادرست؛ برای شکل‌گیری رفتار اخلاقی، رشد شناختی لازم است و مقدمهٔ آن است، ولی برای شکل‌گیری شناخت لزوماً به رشد اخلاقی نیاز نیست. این امکان وجود دارد که چیزی را بدانیم و به آن آگاهی و شناخت داشته باشیم ولی به آن عمل نکنیم.

۲۲۹. نادرست؛ نوجوانان باید به طور واقعی سعی کنند که در زندگی طبیعی و روزمره فاصلهٔ بین خود واقعی و خود آرمانی‌شان را کم کنند نه با رویاپردازی.

۲۸۰. (ب) نادرست؛ در سنین ۷ تا ۱۰ ماهگی کودک می‌تواند با کمک بایستد.

۲۸۱. (پ) نادرست؛ در سنین ۹ تا ۱۲ ماهگی کودک می‌تواند از وضعیت نشسته، بلند شود و هنوز قادر به ایستادن مستقل نیست.

۲۸۲. درست؛ کودکان به دلیل پردازش ادراکی به ظاهر اشیا توجه می‌کنند. به همین دلیل خمیری که طول بیشتری دارد را بلندتر می‌دانند.

۲۸۳. معلول؛ وراثت ← احتمال وقوع برخی از ویژگی‌های رشد و پیش‌بینی آن‌ها

۲۸۴. علت؛ سرعت تفکر ← نگه‌داشتن اطلاعات بیشتر در یک حافظه ← ظرفیت‌سازی حافظه

۲۸۵. معلول؛ مراجعه شود به پاسخ قبلی

۲۸۶. معلول؛ آگاهی از هیجانات خود و اطرافیان ← رشد هیجانی در کودک

۲۸۷. علت؛ آگاهی از هیجانات مختلف و واکنش‌های اطرافیان ← تعمیم هیجانات ساده به مرکب

۲۸۸. علت؛ عدم هدایت هیجانات و به‌کارگیری غلط آن‌ها ← رفتارهای مخرب و پرخطر

۲۸۹. معلول - معلول؛ شکل‌گیری عناصر شناخت ← تبدیل شناخت به عقاید و باورها ← رشد درک اخلاقی

۲۹۰. نادرست؛ نوجوان معمولاً بین سنین ۱۱ تا ۱۴ سالگی به بلوغ می‌رسند.

۲۹۱. نادرست؛ نوجوان در به‌کارگیری توانایی‌های شناختی خود پختگی لازم را ندارند.

۲۹۲. نادرست؛ تحریک‌پذیری و بی‌ثباتی در احساسات و هیجانات در نوجوانی افزایش می‌یابد.

۲۹۳. درست

۲۹۴. نادرست؛ در دوره نوجوانی رشد جسمانی سریع و ناگهانی است.

۲۹۵. درست

۲۹۶. نادرست؛ در دوره نوجوانی تناسب اندازه بدن به سرعت تغییر می‌کند.

۲۹۷. نادرست؛ در نوجوانی یک سال بعد از افزایش قد و وزن، ماهیچه‌ها رشد بیشتری می‌کنند.

۲۹۸. درست

۲۹۹. نادرست؛ رشد اخلاقی به رشد شناختی وابسته است، عکس آن درست نیست.

۲۳۰. درست؛ نوجوانان از طریق رؤیایپردازی خود واقعی‌شان را به خود آرمانی‌شان نزدیک‌تر دیده و از آن لذت می‌برند.

۲۳۱. درست؛ استفاده مکرر از رؤیایپردازی باعث افت در عملکرد تحصیلی و سایر عملکردها می‌شود. در نتیجه مانع از رسیدن نوجوان به خواسته‌ها و خود آرمانی‌اش می‌شود.

۲۳۲. جنبه‌های؛ توجه داشته باشید در عبارت از واژه «همه» روان‌شناسان استفاده شده؛ اگر به جای این واژه از «اکثر» روان‌شناسان استفاده شده بود، پاسخ «مراحل» بود.

۲۳۳. وراثت **۲۳۴.** ۱۵ ماهگی

۲۳۵. پیش‌بینی **۲۳۶.** محیط

۲۳۷. پیوسته‌بودن **۲۳۸.** جوانی

۲۳۹. سوم **۲۴۰.** شگفت‌آورترین

۲۴۱. وزن - دو برابر

۲۴۲. بلندشدن از وضعیت نشسته

۲۴۳. مفهومی **۲۴۴.** مثبت

۲۴۵. ترس **۲۴۶.** سپاسگزاری

۲۴۷. برقراری تعامل با **۲۴۸.** لیخند اجتماعی

۲۴۹. کودکی اول **۲۵۰.** کودکی دوم

۲۵۱. انجام داده - ولی مسئول رفتار خودش نیست. توجه داشته باشید خوردن حق دیگران بدون اجازه آنان عملی غیراخلاقی است ولی کودکان چون هنوز تصویری از کار خوب و بد ندارند، مسئول رفتار خود نیستند. این عبارت به این معنا نیست که آن‌ها کارشان غیراخلاقی نیست.

۲۵۲. نیت فرد بد باشد. **۲۵۳.** عدم تناسب جسمانی

۲۵۴. افزایش سرعت **۲۵۵.** ماهیچه‌ها

۲۵۶. دستگاه تولیدمثل **۲۵۷.** ویژگی‌های ثانویه

۲۵۸. استدلال **۲۵۹.** تمرکز بر اطلاعات مرتبط

۲۶۰. اشراف‌داشتن بر تفکر

۲۶۱. عدم پختگی در نحوه به‌کارگیری

۲۶۲. شناختی **۲۶۳.** است

۲۶۴. روانی **۲۶۵.** افزایش

۲۶۶. بیشتر اوقات **۲۶۷.** برخی از

۲۶۸. اکثر **۲۶۹.** هیچ تصویری

۲۷۰. بسیاری از **۲۷۱.** اغلب

۲۷۲. هرگز **۲۷۳.** غالباً

۲۷۴. هر دوره دیگری **۲۷۵.** همه

۲۷۶. بسیاری از **۲۷۷.** برخی از

۲۷۸. دوره کودکی

۲۷۹. (الف) نادرست؛ در سن ۳ تا ۶ ماهگی نشستن با کمک صورت می‌گیرد.

۳۰۰. نادرست؛ شناختی که به باور، عقاید و ارزش‌های فرد تبدیل شود به اخلاق منجر می‌شود، نه بالعکس.

۳۰۱. نادرست؛ داشتن شناخت فقط در صورتی به درک اخلاقی منتهی می‌شود که به عقاید، باورها و ارزش‌های فرد تبدیل شود.

۳۰۲. نادرست؛ کودکان در ابتدا به بازی‌های انفرادی و موازی می‌پردازند؛ سپس در کودکی دوم یا دوره دبستان به بازی‌های قاعده‌مند و مشترک علاقه‌مند می‌شوند.

۳۰۳. نادرست؛ کودکان ابتدا هیجانات ساده ترس، خشم و محبت را نشان می‌دهند؛ سپس هیجانات مرکب احساس پشیمانی، ترحم و سپاسگزاری را نشان می‌دهند.

۳۰۴. نادرست؛ ابتدا حرکات درشت در کودک بروز می‌کند و سپس مهارت‌های حرکات ظریف.

۳۰۵. درست؛ کودکان در ابتدا هیچ تصویری از کار خوب و بد ندارند و رشد درک اخلاقی در آنان طی یک فرایند تدریجی و پیچیده شکل می‌گیرد.

۳۰۶. نادرست؛ رشد هیجانی در کودکی فرایندی پیچیده است. در اوایل کودکی رشد هیجانی معطوف به سه هیجان ساده ترس، خشم و محبت است، ولی در ادامه کودکی با توجه به رشد آگاهی از هیجانات مختلف، هیجانات آنان به سه هیجان مرکب دیگر تعمیم می‌یابد.

۳۰۷. درست

۳۰۸. نادرست؛ رشد «جسمانی» ابتدایی‌ترین و شاخص‌ترین جنبه رشد است.

۳۰۹. نادرست؛ هیجانات ساده شامل ترس، خشم و محبت و هیجانات مرکب شامل احساس پشیمانی، ترحم و سپاسگزاری هستند.

۳۱۰. درست

۳۱۱. نادرست؛ کسب هویت، تکلیفی است که نوجوانان باید به آن دست یابند ولی برخی از نوجوانان هویت مثبت و برخی از آنان هویت منفی کسب می‌کنند.

۳۱۲. نادرست؛ نوجوانان به دلیل رشد شناختی نسبت به مسائل اخلاقی و ارزشی واکنش دقیق‌تری نشان می‌دهند.

۳۱۳. نادرست؛ پردازش غالب نوجوانان «مفهومی» است.

۳۱۴. نادرست؛ هفت سال دوم دوره اطاعت و فرمانبرداری است.

۳۱۵. درست

۳۱۶. نادرست؛ با رشد آگاهی کودکان هیجان‌های ساده به هیجانات مرکب تعمیم می‌یابد. هیجانات ساده از ابتدای کودکی وجود دارد.

۳۱۷. نادرست؛ اولین نشانه رشد اجتماعی «لبخند اجتماعی» است.

۳۱۸. نادرست؛ بازی‌های کودکان ۴ یا ۵ ساله به صورت انفرادی است.

۳۱۹. درست

۳۲۰. نادرست؛ کودکان ۷ تا ۱۰ سال (کودکان دبستانی) بازی‌های مشترک و گروهی انجام می‌دهند.

۳۲۱. نادرست

۳۲۲. درست؛ ابتدا باید قوانین شرعی و عرفی آموخته شده (شناخت) و سپس به رفتار درآید. (اخلاق)

۳۲۳. نادرست؛ شناختی که به عقاید، باورها و ارزش‌های فرد تبدیل شود، به رفتار اخلاقی منجر می‌شود.

۳۲۴. نادرست؛ اخلاق به قوانین و مقررات اجتماعی، شرعی و عرفی مربوط می‌شود که نیازمند «یادگیری» است و تحت تأثیر محیط است.

۳۲۵. نادرست؛ برای رسیدن به هویت باید فرد بگوید چه خصوصیات اخلاقی، ارزشی و دینی دارد. در واقع مقدمه رسیدن به هویت، شناخت و درک اخلاقی است، نه برعکس.

۳۲۶. نادرست؛ رشد درک اخلاقی در ارتباط با دیگران مطرح می‌شود. بنابراین مربوط به موقعیت‌های برون‌فردی است.

۳۲۷. نادرست؛ در نوجوانان به دلیل روابط اجتماعی گسترده و احساس خودمختاری و استقلال نسبت به والدین، زمینه‌های رشد اخلاقی بیشتر می‌شود.

۳۲۸. نادرست؛ رشد درک اخلاقی وابسته به عناصر شناخت است.

۳۲۹. درست؛ این سؤال از فعالیت ۲ - ۶ کتاب گرفته شده است. کودکان در سنین ۶ - ۵ سالگی برای قضاوت اخلاقی به «نتیجه عمل» نگاه می‌کنند، ولی وقتی بزرگ‌تر می‌شوند و به کودکی دوم (دوره دبستان) می‌رسند، براساس «نیت افراد» قضاوت می‌کنند.

۳۳۰. نادرست

۳۳۱. درست؛ نوجوانان «فرضیه‌سازی» می‌کنند و در پیش‌بینی یک موقعیت از احتمال‌های مختلف بهره می‌برند.

۳۳۲. نادرست؛ گرایش نوجوانان به همسالان بیشتر از گذشته می‌شود.

درست ۳۵۳.

۳۵۴. نادرست؛ کودکان در حدود ۶ ماهگی وقتی چیزی را نمی‌بینند، فکر می‌کنند دیگر وجود ندارد، به همین دلیل وقتی شیشه شیرش را در جلوی چشمانش پنهان می‌کنیم، به دنبال آن نمی‌گردد؛ ولی در سنین پیش‌دستانی به درک بقای شیء (یعنی اگرچه شیء دیده نمی‌شود ولی هم‌چنان وجود دارد) رسیده‌اند.

۳۵۵. درست؛ کودکان ابتدا توانایی حرکات درشت را کسب می‌کنند و سپس به توانایی انجام حرکات ظریف نایل می‌آیند.

۳۵۶. نادرست؛ کودکان در ابتدای دوره کودکی، هنوز هیچ تصویری از کار خوب و بد ندارند ولی وقتی به انتهای دوره کودکی اول می‌رسند، متوجه درستی و نادرستی رفتارها می‌شوند؛ بنابراین کودکان در کودکی دوم اصول اخلاقی را درک می‌کنند و سفارش اسلام و پیامبر ﷺ هم براساس همین درک است.

درست ۳۵۷.

۳۵۸. نادرست؛ نمی‌توانیم بگوییم زودجوش بودن احمد به دلیل وراثت است، چون ممکن است محیط او باعث بروز این ویژگی در او شده باشد.

۳۵۹. درست؛ بازی‌های موازی در دوره کودکی اول وجود دارد، نمونه ذکرشده بیانگر بازی‌های موازی (در کنار یکدیگر ولی بازی به صورت فردی) است.

۳۶۰. نادرست؛ بلندشدن از وضعیت نشسته بعد از ایستادن با کمک شکل می‌گیرد. بنابراین شهاب کوچک‌تر از اشکان است.

۳۶۱. درست؛ کودکان در سن ۵ - ۶ سالگی کاری را درست می‌دانند که دیگران را خوشحال کند.

۳۶۲. نادرست؛ درست است که پردازش ادراکی مربوط به دوره کودکی و پردازش مفهومی به سنین بالاتر مربوط می‌شود، ولی نمی‌توانیم بگوییم هیچ نوجوان یا فرد بزرگسالی پردازش ادراکی ندارد، چون پردازش غالب نوجوانان مفهومی است نه همه آن‌ها.

۳۶۳. نادرست؛ این جمله علی‌نشان می‌دهد که او «احساس منحصربه‌فرد بودن اغراق‌آمیز» دارد؛ بنابراین رفتار مناسب با او این است که ویژگی‌های منحصربه‌فرد او را بپذیریم تا در زمان مناسب به دیدگاه متعادل‌تری برسد.

۳۶۴. نادرست؛ حمید به دلیل استفاده از قدرت حافظه ظرف غذایش را برمی‌دارد و براساس واقعیت‌های ملموس و بیرونی (نیاز به غذا در ساعت ناهار) این کار را انجام می‌دهد؛ پس هم این احتمال وجود دارد که او کودک باشد و هم این احتمال وجود دارد که نوجوان باشد.

۳۳۳. نادرست؛ یکی از پیامدهای تغییرات شناختی دوره نوجوانی احساس منحصربه‌فرد بودن اغراق‌آمیز است؛ یعنی نسبت به توانایی‌های خود، دیدگاه غیرواقع‌بینانه دارند.

درست ۳۳۴.

۳۳۵. نادرست؛ کودکان قبل از دبستان به «نتیجه عمل» توجه می‌کنند، نه به نیت فرد.

۳۳۶. نادرست؛ کودکان دارای «پردازش ادراکی» هستند و به ظاهر اشیا توجه می‌کنند، نه به ویژگی‌های کیفی آن‌ها.

۳۳۷. نادرست؛ کودکان دوست دارند در کنار دیگران ولی به صورت انفرادی بازی کنند.

۳۳۸. نادرست؛ عوامل وراثتی و محیطی هر دو از بدو انعقاد نطفه تا هنگام مرگ باعث بروز ویژگی‌ها و تغییرات رشدی در افراد می‌شوند.

۳۳۹. نادرست؛ شبیه‌تربودن دوقلوهای همسان نسبت به دوقلوهای ناهمسان به دلیل وراثت آنان است، نه به دلیل ریش‌ها آن‌ها. ریش طبق یک برنامه طبیعی انجام می‌شود و ویژگی‌هایی را ایجاد می‌کند که در اکثر افراد شبیه است.

درست ۳۴۰.

۳۴۱. درست

۳۴۲. نادرست؛ همه افراد اطلاعات را به صورت‌های مختلف رمزگردانی می‌کنند و نمی‌توانیم بگوییم نوجوانان بیشتر به صورت معنایی اطلاعات را رمزگردانی می‌کنند.

۳۴۳. درست؛ نوجوانان بر اطلاعات مرتبط متمرکز می‌شوند (انتخاب مداوم و پایدار محرک) و بهتر از کودکان قادر به رمزگردانی، اندوزش و بازیابی اطلاعات هستند.

۳۴۴. نادرست؛ نوجوانان فرضیه‌سازی می‌کنند و در پیش‌بینی یک واقعیت، از احتمال‌های مختلف بهره می‌برند.

۳۴۵. نادرست؛ آرمان‌گرایی و عیب‌جویی از پیامدهای دوره نوجوانی است؛ پس آنان نسبت به محاسن و معایب دیگران دیدگاه متعادل و واقع‌بینانه‌ای ندارند.

درست ۳۴۶.

۳۴۷. نادرست؛ رؤیاپردازی در دوره نوجوانی امری طبیعی است.

۳۴۸. درست؛ استفاده مکرر از رؤیاپردازی باعث افت در عملکرد تحصیلی و سایر عملکردهای نوجوان می‌شود.

۳۴۹. نادرست؛ در روند زندگی عادی، نوجوانان بایستی برای رسیدن به «خود آرمانی» تلاش کنند.

۳۵۰. نادرست؛ کودکان در ۷-۸ ماهگی از غریبه‌ها و افراد ناآشنا می‌ترسند و در ۲-۳ ماهگی به افراد (چه آشنا و چه غیرآشنا) لیخن می‌زنند.

درست ۳۵۱.

درست ۳۵۲.